

Kommentar. Vi må erkende, at vi ikke varigt kan overtage statsfunktionerne i sammenbrudte og lidende lande. Derfor må vi acceptere, at g retspraksis siden 1946, kan foregå derude.

Historieløs og hysterisk ansvarsflugt

AF MICHAEL H. CLEMMESSEN

EFTER Den Kolde Krig blev veldisciplinerede og velmotiverede vestlige militære styrker til rådighed for andet end afskrækelse af angreb på deres land eller Vesten. De blev anvendt til at afhjælpe den efterfølgende nød og uorden i verden, tilstande, som stadig bedre tv-teknologi hurtigere gjorde politisk ubekvemme.

Den reelle model for de nye missioner var FN-operationen for snart 50 år siden i Congo. Siden 1990 fulgte tilsvarende operationer i forskellig international ramme i Cambodja, i Afrika fra Sierra Leone over Congo til Somalia, i Mellemamerika og Caribien, i eks-Jugoslavien, i Afghanistan og Irak. Ved »jomfrumissionen« i begyndelsen af 1960'erne var formålet at bygge en stat på ruinerne af belgisk griskhed og misforvaltning. Senere var kilderne til de sammenbrud, der fremprovokerede interventioner, normalt lokale.

I alle disse missioner var den grundlæggende opgave at stabilisere en regionalt og internationalt acceptabel statsmagts kontrol over sit område. Operationerne har altid indebåret

bidrag til bekæmpelse af oprør og støtte til etableringen af statens centrale og lokale organer (såsom forvaltning, politi, retsvæsen, sundhedsvæsen, skoler) samt ofte indledningsvis hjælp til beskyttelsen af disse funktioner.

DE militære styrker, der blev indsat i operationerne, var sjældent uddannet eller udrustet til opgaven, og de så normalt ikke opgaverne som noget, der derefter skulle styre eller dimensionere deres fremtid. Målene for alle operationerne var at opnå et sådant niveau af regeringskontrol over området, at verden kunne leve med et resultat, der aldrig blev ideelt.

Styrkernes indsats blev styret af mandater og nationale begrænsninger, der som oftest var præget af juridisk tvetydighed, og kombinationen af politisk ansvarsflugt og svigtende realisme. De militære styrker og andre hjælpeindsatser var (bortset fra i Bosnien og Kosovo) for beskedne i antal og omfang og kom snart under pres for hurtigt at overdrage ansvaret til de helt umodne lokale strukturer.

Operationerne blev aldrig set som kombinationen af en statsbygnings- og oprørsbekæmpelsesindsats. De blev pakket ind i smukke eller intetsigende betegnelser som »Peace Support operations«, »Humanitarian Intervention«, »Operations Other than War« og »Stability Operations«. Involverede politologer, jurister og militære doktrin-teoretikere byggede idealiserede korthuse, der skjulte virkeligheden i missionsområdet for dem

selv, politikerne og befolkningerne i de involverede lande.

Motiverne bag den internationale indsats var altid præget af troldspejle og tusmørke. Kilderne til uklarheden var også en svigtende vilje eller evne til militær-politisk analyse og dialog om muligheder og begrænsninger samt politikeres og bureaukraters noget overfladiske ansvarsfølelse.

Virkelighedsfjern jurist-puritanisme blev mobiliseret, så man som i Hommel-sagen og i den nuværende situation kunne fjerne ansvaret fra én selv. Politikerne blev overbevist af eget spin, indtil de uklare oprindelige tanker under mødet med operationens virkelighed blev afløst af et ædrueligt ønske om – hurtigst muligt – at kunne præsentere en slags succes på trods af den halvhjertede indsats.

DETTE er rammen, som skal bruges til – om muligt – at forstå den naive og hysteriske reaktion på lækagerne fra WikiLeaks.

Oppositionspolitikere optræder helt pavlovsk i deres angreb på regeringen og – lidt mere forsigtigt – på Forsvaret, uden at journalister kritisk og ud fra forståelse af situationen i Irak efterlyser realistiske alternativer. Ingen synes at forstå, at vi blot oplever en tragisk normalsituation. Det samme præger kommentarerne fra historieløse politologiske eksperter. Heller ikke de teoretiske jurister bringes til en smule nøgternhed af kritiske spørgsmål om alternativer.

Serbien. EU har valgt omfavnelssens strategi over for Balkans regionale ballademager nummer et. Nu får vi så se, om den serbiske regering leverer.

Nabolagets helle

småbrudte og lidende lande. Derfor må vi acceptere, at grimme ting, som ikke har præget dansk

ansvarsflugt

af
politi,
svis

r
or-
e eller
rne var
det, at
le
etydig-
tende
var
og om-
ansvaret

selv, politikerne og befolkningerne i de involverede lande.

Motiverne bag den internationale indsats var altid præget af troldspejle og tusmørke. Kilderne til uklarheden var også en svigtende vilje eller evne til militær-politisk analyse og dialog om muligheder og begrænsninger samt politikeres og bureaukraters noget overfladiske ansvarsfølelse.

Virkelighedsfjern jurist-puritanisme blev mobiliseret, så man som i Hommel-sagen og i den nuværende situation kunne fjerne ansvaret fra én selv. Politikerne blev overbevist af eget spin, indtil de uklare oprindelige tanker under mødet med operationens virkelighed blev afløst af et ædrueligt ønske om – hurtigst muligt – at kunne præsentere en slags succes på trods af den halvhjertede indsats.

DETTE er rammen, som skal bruges til – om muligt – at forstå den naive og hysteriske reaktion på lækagerne fra WikiLeaks.

Oppositionspolitikere optræder helt pavlovsk i deres angreb på regeringen og – lidt mere forsigtigt – på Forsvaret, uden at journalister kritisk og ud fra forståelse af situationen i Irak efterlyser realistiske alternativer. Ingen synes at forstå, at vi blot oplever en tragisk normalsituation. Det samme præger kommentarerne fra historieløse politologiske eksperter. Heller ikke de teoretiske jurister bringes til en smule nøgternhed af kritiske spørgsmål om alternativer.

Da journalister ikke forventes at have baggrundsviden eller selvkritisk sans, undlader medierne at analysere eller kritisere hinanden. Regeringspolitikere, der ikke synes at have gennemtænkt, hvorfor de besluttede og handlede, som de gjorde, kan eller tør ikke kalde spaden ved rette navn.

UDEN for opposition, regering og presse findes de tusinder af danske soldater og hjælpearbejdere, der satte og sætter deres liv på spil i virkelighedens verden. De er desværre ikke erkendelsesmæssigt forberedt på at optræde som den lille dreng i eventyret. Han ville påpege, at i alle disse missioner måtte og må vi erkende, at vi ikke varigt kan overtage statsfunktionerne i sammenbrudte og lidende lande eller integrere de stakkels befolkninger herhjemme. Derfor må vi acceptere, at grimme ting, som ikke har præget dansk retspraksis siden 1946, kan foregå derude.

Der eksisterer ikke – kan ikke eksistere! – sort og hvidt uden for en doktrinær juridisk verden. Vores udsatte udsendte kan kun hjælpes ved formelt at forpligte dem til at journalisere og rapportere hændelser, så man umiddelbart eller på sigt – om muligt – kan påvirke værtslandets myndigheders optræden.

Michael H. Clemmesen er strategihistoriker og pensioneret brigadegeneral.

nummer et. Nu får vi så se,